

De

Incipit tractatus de passionib⁹ anime magistri Johis gerson cancellarij Parisien⁹.

Passionū feruorē. effe-
ctū et originē cogno-
scere p^odest anime ad
deuotionis scolā vo-
cate Sane quēadmo-
dū sūma vitioz est transisse in affe-
ctū malicie ita vt ipm iā vitium ex in-
timo sensu placeat. sic culmē virtutis
est trāsisse in affectū iusticie. Af-
fect⁹ vero vel est passio ab agente
derelicta in potētia cognoscere vel
similitudinē habet passionis. Nō ē
aut deuotio sine affectione. Nā de-
uotio qd aliud est qz extēsiō vl⁹ ele-
uatio mentis in deū p piū et humi-
lez affectū. Rursus omis virtus cū
sit affectio moderata et ordinata.
viciū ex defectu modi et ordinis
in affectib⁹ pueniat nūqd nō salu-
bris erit affectionū passionaliū og-
nitio. Passionum quippe ignorata
qualitate neqz virtutū neqz habitū
imo nec ipi⁹ hōis neqz tēptationū
suarū multipliciū poterit sufficiens
notitia vl⁹ ars adipisci. Quo pacto
deniqz (sic optet) orabim⁹ mente.
orabim⁹ spū iubilantes in cordib⁹
nr̄is et laudantes deū in psalterio
deccordo cū cantico in cythara.
si desiderioz et affectionū q suauē
hanc armoniā reddere habent na-
turā ignorauēim⁹. Sētiunt ab idō-
lis et simplicib⁹ aliqñ expimenta

passionibus

liter tales affect⁹. nec negam⁹. Ne-
rūtū additio doctrine multū ofert
Hac cōsideratione pmoti sūt sātī
p̄res. nōiatim poemen et arsenius
in quoz ore vix aliquid nisi de pas-
sionib⁹ aīaz sermo versabat. Pre-
sentē igit materiā de passionib⁹ et
eaz cōditionib⁹ de causis et effecti-
bus. de modo quoqz vtendi eis
placuit sub aliquib⁹ cōsiderationib⁹
ptrahere. Jo qd reliquū erit (mā
āt relinquent) inueniet apd sātū
Thomā in p̄ma scōe. vii. q. xxi. et
deinceps addit. quos allegat do-
ctoribus

Prima consideratio

Passio est inclinatio quedā vl⁹
coaptatio seu similitudo q cō-
uenientia derelicta ab agēte in pas-
sum p quā trahit quodāmodō ipiuz
passū ad agens a eidē coaptat vl⁹
assimilat et refugit otrariū. Certe
quēadmodū ignis generans ignē
ex aere relinquit in igne genito ca-
liditātē q lenitātē q leuitas suo pō-
dere vel tractu mouet sursum ad simi-
lem ignē. q dū illic est quiescit. odit
vero locū deorsū tanqz sibi nō cō-
uenientē et refugit ipm neqz qetem
habz in illo. Sic homo pportiona-
biliter affect⁹ p amorē ad aliqd in-
clinat ad illud. Et si nō habet desi-
derat seu occupat ipm. Et si ad ipi
scit quiescit et delectat in eo. Odit
vero otrariū et abhorret appropi-
ationē eius. et si ei cōiungit. dolet
seu tristat. Et he sūt sex passionēs.

anime

tres respectu boni simplicis. et tres
similiter respectu mali put infra do/
cebitur. amor. occupatio. delectatio
odiu. fuga. dolor. vel inquietudo

Consideratio. ij.

Passio quilibet insequitur cognitio
nem. et aliqua diuersam ut in non
cognitiuis. habet itaque quodlibet
ens naturale suas inclinationes cer/
tas tanquam rememoratum et directum
ab intelligentia non errante quod deus est
Agit quippe deus omnia tanquam bonum sum
mum sui ipsius diffusum et propter se ipsum
creauit omnia tanquam finis omnium. Ideo
bonum quod habet rationem efficietis et finis
ponitur a beato Dionysio primum nomen dei.
Consequens est igitur quod in re qualibet
delineatur deus passionem que sit affectio
quodam vel coaptatio et conuenientia vel
inclinatio et tendentia ad ipsum. habet ordi
nem sue sapientie in qua fecit omnia in nume
ro pondere et mensura. Hec autem inclina
tio generalis ad finem ultimum per fines
particulares et primos nominatur quoniam ap
petitus vel affectio naturalis. quoniam
potestatem repperit. quoniam tractat seu tendentia.
quoniam amor inhiat. quoniam lex. quoniam re/
gula. quoniam instinctus. quoniam equitas na
turalis. quoniam fides repperit stabile. quoniam
sensus nature aut aliquid tali vocabu
lo. Sed res eadem est que sepe nihil dicit
superadditum ad ipsam naturam neque ut
accidens neque ut habitus habet ipsa na
tura taliter instituta que ex agente deo
et disponente omnia fortiter atque suauiter
habet tendere in tale vel tale finem et moue
ri ad illum si absens sit nisi impediat

xxxvi

et desce in adepto. odire deo contra/
rium. fugere quod nec in illo desce. Hoc
somniaisse visus est Heraclitus dicens
omnia fieri per litem et amicitiam. hoc quod
vidit Aristoteles enuncias bonum esse quod omnia
appetunt. et hunc esse finem omnium deum con
fessus est quod solus sicut est ineffabilis
ab alio sic impassibilis solus inuenit
tamen passionem perfectiua ut est illuminatio in
celo quod defectiua sicut dolor in corpore
aiato nisi fortassis quod abuti ausus
diceret in emanationibus diuinis respiri
passionem. sicut generationem filii passi
ua dicimus. et sicut passionem spiritus sancti
spirationem

Consideratio. iij.

Passio sequens cognitionem diuinam
itaque reperitur in omni virtute cognitio
na in qua passiones delineantur ab agentibus
inchoant et terminantur in appetitiua
virtute ita ut passio talis generali
nomine describi possit quod est inclinatio
vel motus proueniens ex cognitione vel
apprehensione alicuius ut conuenientis vel
discoueniens prout vel abantis. Et
si quod motus ille qui quoniam successiuus est
quoniam permanens vel immanens sicut est
amare. Si inquit desce ad cognitionem
pure sensitivam sicut dicitur passio animalis.
Si deo sequitur cognitionem ipsius rationis de/
liberantis vel dictantis de particulari/
bus agendis sicut dicitur passio voluntaria
vel rationalis vel conscientiosa. Si deo se
quitur cognitionem pure intellectualem
seu mentalem in cuius lumine agnoscuntur pri
ma principia moralia. sicut potest nominari
passio sinderis vel mentalis ubi fit
raptus et extasis. Et ita quadruplex

De

gen^o passionū p^t apud hōiez inue-
niri naturalū. aīaliū. rōnaliū. intel-
lectualū. Et qm̄ apud philosophā-
tes pncipalis sermo ē de passioni-
b^o osequētib^o cognitionē sensitivā
tā in aīalib^o q̄ in hōib^o eo q^d ad il-
las trāsmutat corp^o trāsmutatiōe
sensibili. et ad trāsmutatōes istas
similit^r ipse passiones aliquā osequū-
tur. Existimam^o idoneū tractare p-
mo separat^r de passionib^o hōi aīa-
lib^o q̄b^o cognitio facile erit p^r sititu-
dinē et coaptationē de reliq^s tam
naturalib^o q̄ voluntariis q̄ intel-
lectualib^o habere sermonem

Consideratio. iiii.

Passiones aīales agnoscūt ex
subiecto et obiecto et effectib^o
Eū equidē subiectū est vis appe-
titiva sēnsualis q̄ respicit bonū tpa-
le p^rticulare hoc vel illud tanq̄ sibi
oueniēs et malū tāq̄ discōueniēs
et hoc sub rōe omodi vel incōmo-
di q^d ratio iusti p^rie nō est ibi nec
p^r ea p^rie sumūt passiones s^o ma-
gis ipse d^rutes in ipā rōne et men-
te. Causat^r ergo mot^o q̄daz in appe-
titiva virtute osequent^r ad apprehē-
sionē virtutis cognitivē sēnsualis ex-
terioris vel interioris cui^o obiectū
est verū simplex velut q̄daz adeq̄-
tatio rei cognite ad cognoscentē. bo-
nū d^ro supaddit oueniētē rōnē. et
qm̄ bonū cōmodi p^t d^riderari ab-
solute sine otractione aliq̄. vel con-
siderat^r nūc vt absens nūc vt p^rs.
nūc vt arduū et difficile. atq̄ ita p-

passionibus

portionabilē de malo p^rterea p^rm
hoc diuersificat^r vel ramificat^r d^ro
appetitiva et similit^r passiones. Est
q̄pe viriū appetitivaz alia o cupi-
scibilis alia d^r irascibilis. quaz di-
stinctio sumit^r ex obiectis. nā vis cō-
cupiscibilis respicit bonū vel malū
nō sub rōe aliqua difficultatis vel
arduitati. s^o qm̄ multa supveniūt
nata impedire cōcupiscibilē in sua
inclinatiōe vel tendētia vel quietem
circa locū et in odio fuga vel inq̄-
tatiōe circa malū. hinc data est ei
tanq̄ p^rpugnatrix ipā virē irascibi-
lis q̄ tēdit in bonū adipiscēdū vel
malū depellendū nō vt simpliciter
tale s^o vt arduū et difficile adipisci
vel euadi quale nullū in deo repit^r
ideo nec irascibilē habet vllam

Consideratio. v.

Passionū numer^o et sufficiētia
sumit^r tā a subiecto q̄ ab ob-
iecto. Vis itaq̄ o cupiscibilis v^r re-
spicit bonū cōmodi absolute. et sic
causat^r amor vel libido q̄ vel q̄ est
coaptatio vel inclinatio q̄daz ad
bonū omodi. vel respicit ill^o vt ab-
sens. et sic causat^r desideriū et cōcu-
piscencia seu cupido vel cupiditas
cū satagens illud adipisci. vel respi-
cit bonū cōmodi vt iam adeptum
et sic causatur delectatio vel letitia
vel voluptas. Dicendū q̄z ē p^rpor-
tionalit^r de trib^o alijs passionib^o re-
spectu mali seu incōmodi q̄le si ap-
prehendit absolute sic causat^r odium
q̄d est discōueniētia q̄dā et dispo-

anīme

portio passi ad ipm malū. v. p. appre-
hendi malū vt absens lz vt inimi-
nēs. et sic orit fuga vel abominatō
et horroz. aut apprehēdit ipm ma-
lū vt iā pñs. et sic orit tristitia do-
lor et āgustia cum filib⁹. Et ita sex
repim⁹ passiones in cōcupiscibili.
tres rēspēctū boni. amorē. desiderū
et delectationē. et tres rēspēctū ma-
li. odiū scz fugā et dolorē. Rursus
īpa vis irascibilis cū non respiciat
bonū vel malū nisi sub rōne diffi-
lis et ardui ad adipiscendū vel fu-
giendū quale nullū est bonū vl ma-
lū vt pñs pñtea manet solū in ten-
dentia vel fuga. nā quicq̃ est pñs
vel adeptū vt tale est cadit in cōcu-
piscibilis rōnem. Tendit ergo vis
irascibilis in solū bonū vel malum
absēs. tanq̃ difficile ad obtinendū
vel refugiendū seu depellendū. Et
si quidē hoc fiat rēspēctū boni futu-
ri cū fiducia adipiscēdi sic dīr spes
si cū diffidentia sic dīr desperatio. si
dō fiat rēspēctū mali futuri. et hoc
cū fiducia repellēdi q̃ oppugnandī
sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidē-
tia sic met⁹ et timor exorīt. Et vtro-
biq̃ fiducia vel diffidentia p̃t inue-
niri nūc cū certitudine. nūc sine cer-
titudine. quāuis iste passiones cer-
titudinē magis importatē videant⁹.
Sic ergo quatuor habem⁹ passio-
nes in irascibili. duas rēspēctū bo-
ni difficil futuri. spē et despationē.
et duas rēspēctū mali futuri difficil
audaciā et metū seu timorē. Sup-
addit q̃nta passio rēspēctū mali p̃-

xxxv

teriti quā dicim⁹ irā dū vis irasci-
bilis assurgit ad vindictā illate in-
iurie q̃ iniuria apprehēdit vt lesiua
p̃prie excellentie et inductiua mino-
rationis seu vilipētionis. ideo q̃rit
vicissitudo q̃daz lesionis q̃i agens
otra patiat⁹ vt dignū est et sic fiat
q̃daz equalitas et hoc apphēdit
vt difficile vel arduū. Sz cur hec
passio non hz otrariā? Rndem⁹ q̃
virt⁹ irascibilis sic offime⁹ q̃ nul-
lo modo satagat vel audeat assur-
gere i vindictā iniurie iā illate hoc
nō fit nisi duplici causa. vna qz ma-
lū apprehēdit vt pñs et inuitabi-
le. et ita cadit s̃b rōne tristabil et
dolorosi. nec exit cōcupiscibil rōez
aut hoc fit qz vis irascibil nō sat-
agit in vindictā et ita cadit a rōne
ire qz reputat q̃ iniuriās satis cō-
tra passus ē aut otra patiet⁹ absq̃
vlla difficultate q̃ncūq̃ placuerit.
et ita q̃etat⁹ seu q̃escit et quodāmo
delectat⁹ tanq̃ in adepta victoria.
et hoc itez spectat ad cōcupiscibil
rationē. ¶ Sic sequit⁹ arbor

Consid. vi.

Passionū aīaliū p̃ima et velut
vnica radix est amor seu libi-
do. Amor q̃ppe aīalis est inclinatio

De

vel mor^o surgēs in aiali ex appre
hensione boni vel tanq̃ boni sibi vt
pote qz valet ad suū esse vel bñ eē
pseruadū. Cū igit bonū pus sit q̃
malū nā malū nō dicit nisi puatio
boni. q̃ habit^o nō ē dubiū pōz ē pri
uatōe. vñ nec aliqd odio hētur nisi
qz alicui qd diligit apprehēdit esse
contrariū. Superest vt oēs passiones
respectu boni pcedāt eas q̃ directe
et de p̃mo malū respiciūt taz in
cupia q̃ in irascibili. In eas dō
q̃ circa bonū versant vt sūt deside
riū. delectatō. spes. despario. amor
q̃ absolute bonū respicit pcedē hz
passiones hñtes p obiectis bonū
vt absēs. vel vt iā adeptū. vñ vt fu
turū et arduū aut sō aliqua tali cō
tracta rōne habem^o psequēter q̃
vis cupiscibilis pōz est ad irasci
bilez. quāuis passiones irascibilis
frequent^o ad cupiscib ilē timent^o.
vt spes aut audacia ad delectatio
nē si vincant. despario et met^o ad
tristitiā si vincant cadūt. Inuenie
m^o p̃terea q̃ omēs passiones redu
cunt^o ad quoz p̃ncipales. duas in
cupiscibili q̃ sūt delectatio et do
lor. et duas in irascibili que spes et
met^o appellant^o. Sed et sub genera
liori cōsideratōne oēs reducunt^o ad
duas fm duplicē rōnez scz boni q̃
mali. et ille sūt delectatio et dolor.
Tandē sit omnīū ad vnā velut ra
dicalē originē reductio scz ad amo
rē. lz cōsumatioz et p̃ncipalior pas
sio sit delectatio psequēs hñc amo
rē vt quiescit in re iāz adēpta. Am

passionibus

pli^o dō lz amor seu libido sit p̃ma
passionū. sortit^o tñ ip̃a cōcupiscibit
nomē a cupia vel cupidine. Etiā
fm fictionē poeticā dicit^o q̃ cupi
do de^o amoris est et fili^o veneris.
et hoc qz bonū absens vel deside
ratū magis fac se sēiri ceteris pa
rib^o rōne defect^o et indigētie tanq̃
opposita iuxta se posita magis sen
tiant^o. Silez assignare possum^o cāz
cur irascibilis ab ira poti^o q̃ a spe
vel audacia nōiet^o. Ira quippe respi
cit minorationē seu vilipensionē q̃
inter mala marie fugit. sicut ex ad
uerso excellentia magis appetit. et
ita appetit vt vite pprie aliqñ pfe
rat^o quēadmodū introducit poeta
Euual^o rñōit ad nīsum Et h ē ani
m^o mortis cōtemp̃toz et illū Qui
vita bñ credat emi quē q̃ris hono
rem

Consideratio. vii.

Passiones oēs in aialib^o bru
tis censēde sūt bone q̃ pulcre
Exēpli grā audacia et aiositas in
leone q̃ gallo. ira in tigride q̃ apro
voluptas in porco hirco et passē.
timiditas in lepore et oue. fraudu
lentia in vulpe. adulatio in cane. su
pbia in equo. tristitia melācolica in
catto. auaricia in cornice. Itaqz
passiones iste neqz male sūt vel de
formes i genē moris cū desit ip̃is
aialib^o libertas arbitrii in qua sū
dat^o ratō laudis vel vituperii. neqz
turpes dici pñt aut male in genere
entis. qm̃ ens et bonū et pulcrū cō
uertunt^o. p̃ptēa tantū dē hz quelibz

anime

res sit substantia sit accidēs de bo
no et pulcro quātū de ente. nec hñe
pñt malū contrariū. Ampli⁹ dñō qñlibz
res naturalis dirigit ī suis motib⁹
ab intelligētia nō errāte vt dictū ē
iā ex īnia pñoz cui oformās se au
gustl. dixit qñ de⁹ sic res qñs cōdidit
āministrat vt eas pñrios mot⁹ agē
finat. vbi āt deest error et adest rei
id qñ sibi ē pñriū. desit turpitudine
necesse ē. De passiones in brutis ali
qñ turpitudinis arguim⁹ vñ hñore/
m⁹ et odim⁹ et expugnam⁹. Rñdem⁹
hoc ideo fieri qñ nob et desiderijs
nñris aduersant. inferūt qñ lesionē et
aliqñ tali rōne Monstra. pñnde qñ vi
dent esse pñca et turpitudines ī na
tura quō ad causā pñmā et finē vñi
mū relata pulcra sint. vidē facile ē.

Consideratio. viij.

Passiones aiales in hñib⁹ vñā
torib⁹ sūt vt plurimū vitupa
biles et male. turpes. Inuentem⁹ B
esse vñz nō solū ex dēminatōne fi
dei. sñ ex naturali deductōe si pñpe
xerim⁹ oditionē et finē fm quē hñ
cōdit⁹ ē. Hñ nāqñ cū sit nature rō/
nalis ipē fact⁹ est vt discerneret inē
bonū et malū et vt magis bonum
magis diligēt. Cōstat dñō deū esse
sūmū bonū. Ordināt⁹ ē igit hñ ad
agnoscēdū et diligēdū deū in quo
stat sua iustitia. sua bonitas et glo
ria. optet qñ vt B allequať aliqñ
hñ. alioqñ frustra et insipienter ad
hñc finē fuisset ordināt⁹ sup bruta
lē naturam. Ex hac radice vitatis

xxvij

pñice sequit⁹ qñ hñ dñ sūmū bonū
sūme diligēt et magis qñ pñā bona
aut qñ mala. Debet ad opatōnes
pñtis sue pñcipalis qñ est rō magis
inclinari qñ ad illas corpis. dñ qñ
to erit iustior iustitia morali vñ nul
lo mō vel min⁹ affligi. Dñ fm por
tionē supiorē et dñiorē ac liberaz
dirigēt inferiorē et ei libere et sine cō
tradictōe dñari. Dñ hñe corp⁹ sūū
tanqñ instrumētū oforme rōn. im/
mortale. sñ nec impediēs sñ adiuuās
rōez ac min⁹ indigēs qñ corpa infe
riorū naturaz. Sñ oim istoz ac si
miliū videm⁹ in hñib⁹ contrariū pñ
passiōes corpis qñ trahūt aiaz ad
vilectōnes sordidas et malas. tra
hūt in errores et supstitiosas insa
nias. trahūt magis ad opatōnes
corpis qñ ad opatōnes virtuosas.
trahūt ad obligationē. ignorātiā.
et inqētudinē. trahūt ad afflictōes
ad rebelliones ad penā et mortem
pl⁹ qñ in bruti. et in iustis sepe pl⁹ qñ
in iniustis. Quid supēst nisi ocludē
tales passiōes esse cōtra rectū et de
bitū ordinē nature pñmē institute.
Hñc āt ordo nō aliē pñerti potuit
et pñt qñ ex culpa libere pñetrata p
ingraturdinē cōtra deū sic vidit qñ
deplorās dicebat. Hñ cū in hono
re esset et. Sñ heu iā nō sñlis sñ de/
terior et turpior. Sūt igit passiōes
hñmōi vitupabiles. qñ tollūt obedi
entiā. Sūt et male et turpes tanqñ
pñuantes in hñe ex vitiosa radice
modū spēz et ordinē. pñueniūt qñpe
iudiciū rōnis qñ opteret subsequi.

De

turbāt ligāt atq; tyrānisāt domi
nū rōis. ita vt nimis sētiat hō illā
sniāz Corp' qđ corrūpiē aggrauat
aiāz. Et illud. **Jugū** graue sup fili
os adā. Deniq; multi p̄hōz expi
entia et rōe diūti ofessi sē hāc cor
ruptōz lz ad vnā cāz neq; p̄uene
rūt. Tādē ex his radicib' q̄ multi
plici' extendi potuerāt nēitas orit̄
recreatōis hūane p̄ mediatozē x^m
deum q̄ hōiez. alioq̄n finis hūane
creatōis i nihilū corrūisq; p̄ tō spē
qz nō ad gloriā sue viuificatiōis q̄
fruitōis s; ad penā etne dānatōis
tota deuenissz qđ sapie dīne sueq;
potētie q̄ bonitati neq; decēs neq;
rōnabile ē ascribē. de' q̄ppe et nat'a
nihil faciūt frustra. hōinc ortū hūit
illa exclamatō p̄ bica. **Mūdo** ei va
ne cōstituiti filios hōim. dās intelli
gi q̄ nequaq; notent tñ p̄ his que
dictat sequēs

Consideratio

Passiones aiales p̄ statu natu
re institute fuissēt pulcerrime.
hūi' rō est qz nulla p̄uenisset iudi
ciū rōis. s; ad obsequiū et nutū ei'
vel surrexisset vl' q̄uisset. Sic i xpo
neq; dolorē neq; cupiaz neq; de
sideriū neq; spē aut metū inuenire
erat aut aliā passiōis cuiuscūq; simi
tudine nisi subsequē ad imperiū
et dictamē rōis. Porro q̄libet hō
q̄to āpli' p̄fecerit i virtutib' mora
lib' atq; ḡuitl. tātō reformabit̄ or
do iste i eo vt passiōes nō p̄ueniāt
aut obzūāt iudiciū rōis. s; poti' ad
ei' iussione moderent̄. hōinc ortū ē
dīnū illud **Aristl.** verbū. q̄ in virtuo

passionibus

so oīa cōsonāt rōni. Si tñ ē in hōi
b' inuenire talē pus q̄ corp' mobi
le ē. et corruptibile induerit incor
ruptibilitatē immortalitatē et ab
sorpta fuerit mors in victoria. Sic
fortassis elcuare naturā hūanā do
luerūt ipi stoici dū dixerunt q̄ vir
tes sē impassibilitates. nō vtq; q̄
virtuosi nihil sentirēt aut paterent̄.
alioq̄n lapidib' essēt pares. **Ez** qz
passiōē quālibz p̄uenit virtuosus
nec surrepit aliq̄ velut effrenis atq;
tyrānisans rōez. **Ez** stat' tal' vtinā
eque faciliē adq̄reret q̄ pulcre et
cito describit̄. **Epicurei** at qz natu
rā hūanā i bestialē dētorq̄bāt. nec
aliqđ porro meli' aut dīni' pone
bāt in hōie. dixerūt cōsequēt passi
ones oēs esse pulcras et optimas
Ita em̄ de bestiis iā dixim'. **Cerep**
Aristl. q̄ mediū iter p̄gēs negauit
passiōes oēs bonas esse. qz multa
p̄ueniūt et impediūt rōnez. **Nega**
uit nihilomin' oēs iudicādas esse
malas q̄ turpes. eas videlz q̄ rōne
regerent̄. puto q̄ ex istis facile ē eli
cere regulā generalē de morali bo
nitate vel malicia passiōnū. **Cū** ei
passiōes regi debēt rōne nec regūt
ea tūc iudicāde sunt aut criminalit̄
aut venialit̄ male. nā sēualitas in
hōie p̄cipat de volūtario in b' q̄
ordinata ē audire rōez quā dū re
nuit audire. peccat et turpis ē. bru
ta hō nullā hoc mō hnt cū ratōne
colligatiā. nec ordinata ē eoz bru
talitas obtpare rōni diūte quaz
nō hnt. **Ez** orit̄ difficultas de pue
ris et fatuis nō habētib' vsū ratio

anīme

nis p̄mit^r institute in tantū sunt sui
mot^u illi passionales turpes nō ha
bētes modū sp̄z v^l ordinē qualez
humane nature postulasset integri
tas ita vt vez^z sit iuxta hāc cōsidēa
tionē q^d nemo viuens est sine p̄cō
sup^r terrā etiā infans vni^u dici. So
lus xp̄us p^r p̄cōm p̄mi hōis sic ha
buit innocētiā originalē sic in solo
regno aīe sue seruata est iugiter ab
instanti sue cōceptōis talis obediē
tia sensualitatis ad rōez qualē pri
maria nature institutio in hōie plā
taueat. Et talē neq^z in virgine Ma
ria neq^z in Iohē baptista dū infā
tes essēt inuenire erat. quāuis hec
destitutio nature nequaq^z impura
rē tūc rōni ad culpam actualē vel
mortalē vel venialez apud eos sic
nec apud nos dū infantes sum^u et
dū non hz rō libez vīū suū absq^z
omī p̄cedēte culpa actualē n̄ra. Se
cus vbi culpa n̄ra in cā est. Nihilomī
n^u eēnt hic attēdēda multa circa
cōditionē stat^u innocentie et circa li
bez dominiū qd̄ habuisset rō pro
omī tpe sup^r sensualitatē tā in puēi
tia q̄z in somno. taz motibus potē
tiarū naturalū cuiusmodi sūt nutri
tiua. et vegetatiua 7 generatiua q̄z
sensitiuaq^z sic sūt imaginatiua 7 fā
tastica et exteriores q̄nq^z potentie
de q̄b^u nō est hic dicēdū p^r singula
sic nec quale dñū in istis cōphensio
res fuerint

Consideratio. xj

Passionū aīaliū generalis ori
go duplex inuenit^r. puenit em̄
frequēter a sensib^u exteriorib^u agē

xxxix

tib^u in ip̄os sensus vt in vīū. audi
tū. gustū. tactū. et olfactū. Et h^u mo
tus i hōie est velut ab inferiori. p
ueniūt nihilomin^u velut a superiori
dū spūs rōnalis aduat^r hac v^l il
la cōgnitione ex cōsequēti volitione
vel nolitione impat mēbris inferiori
rib^u mouēs ea quēadmodū xp̄us
horribilē mortis apphensionē im
misit a rōne in sensualitatē. Talis
ei colligatio iūgit portionē sēsualē
ad portionē rōnalē q^d vicissiz ad^r
vni^u redūdāt in alterā. Quāuis in
nō virtuosus tract^r sensualitatis sit
fortior et ita fortior q^d nō ē in p̄tā
te rōnis nō tangi irruētib^u primis
passionū motib^u. I3 sub ea sit appe
tit^r ille et dñet eius talis q^d nequit
ab inuita ratione cōsensū extorq̄re
Sec^u in p̄fecte virtuosus. sec^u in be
atis. sec^u in xp̄o. sec^u p̄terea in statu
p̄mario de quo p̄babile est sentire
q^d nunq^z nisi desup impante ratioe
potuisset qd̄cūq^z sensibile forinsec^u
agere in sēsus. alioq^z vir h̄ri p̄t exi
t^r q̄n nccē sit cōcedē deceptōes 7 er
rores potuisse cōtingē p^r illo statu.
et passiōes de nccitate puenisse ra
tōnē. Expediūt at se leuē q̄ sentiūt
vt dirim^u sane mō nūc apd naturā
destitutā cōtrario q̄n nccē ē vt oīs
n̄ra cōgnitio incipiat a sēsū deorsū
tūc at de sursum sp̄ descendisset

Cōsideratio. xj

Passiones suas suo mō dicēd^u
est h̄re spūs n̄r rōnalis. Sifr
et rō seu volūtas. p̄supponēda sunt
hic oīa q̄ de distinctōe spūs 7 rōis

De

et sensualitatis tradiderunt doctores
sacri non discrepantes in his a philosophis ele
uatis de quibus alio loco tractauimus
vnde scias de theologia mystica vtra
que declarare tam speculative quam pra
ctice conati sumus. Et quantum patet per
sens breuitas dicimus iuxta iam nostra
quod sicut ad cognitum sensuale natura est
sequi quodammodo ad persecutionem vel fu
gam vnde apprehendit aliquod vel tanquam
veniens vel ut discoueniens. Sic suo
modo nata est sequi quodammodo affectio. longe
tamen purior ad cognitionem spiritus in luce
pure intelligentie a fantasmatibus de
nudate vnde se ad lumen eternum desup
eruerit quasi ad speculum quod dicitur eterni
tatis et ad mores eternos a quibus mi
rabilius illuminat deus. Voluntas sicut vnde
insequitur cognitionem rationis quasi mediā
inter lumen spiritus et cognitionem sensus huius
in se motus passionales suo modo quod tamen
non alterant per se et immediate corpus
quod nec sunt organo corporeo medi
ante quemadmodum passiones sensua
les oriuntur quod effectus variis sunt in cor
pe ut ad letitiam sequitur dilatatio cor
dis ad tristitiam contractio. ad iram su
percalescentia. ad timorem frigefactio
et ita de reliquis. Vnde cor in gaudio
paulatim dilatatur et maxime ad interio
ra propter quod moueri dicitur a medicis
suis patitur. In tristitia vero paulatim
ecce contra se ad interiora. et maxime versus
deorsum. In ira vero subito versus patitur
In timore inuenit ad oppositum sub
ito. In secundia subito ad verumque
In angustia vero paulatim. Et ita non
ponunt medici nisi sex passiones iux
ta sex modos alterandi cor ipsum. Nunc

passionibus

uertat aut studiosus diligenter hanc de
passionibus distinctionem. quam multa
videtur inter sapientes varietas de modo
ponendi vel negandi passiones nisi con
cordaret eos ista consideratio siue di
stinctio. Posuerunt stoici passiones non
eadem in sapientem putat Prosper impro
bat ex sacris litteris. Aristoteles sicut eis pro
bat ex experientia sumptas contradiere. Et in
telligamus quod in re sentiunt et eos statim
venire videbimus. Concedunt stoici
gaudium sapienti letitiam tollunt tanquam
vanum aliquod et ludicrum nec seuerum.
Concedunt et sapienti amorem virtutum
et odium vitiorum et spei bonam et fu
gam vel horrorem inhonestati. alioquin
nullum in sapiente plures quam in lapide virtu
tis locum relinquunt. Negant tamen in sapie
te timorem magis dilectionem iram tanquam
egritudines et morbos animi pe
stiferos sic nominat Ciceronem in de tulus
lanis. Sic sentire visus est Boetius. vnde
has quatuor passiones abiciendas in
inquisitione veritatis maxime iubet Tu quod
si vis lucem claram cernere vix tramite
recto carpe callum. Gaudia pelle pel
le timorem. nec dolor assit spes quod fu
gato. nubila mens vindicta quod frenis
hec ubi regnant. Quis tamen existima
uerit boetium vel aliter sapientem nega
uisse quod plures et variis sunt animarum
rum ad virtutes et ad vitia spirituales
affectus. Ecce quod contra negationis et ocel
litis passionum inter philosophos magis ex
nominibus quam ex re perdere videtur cum videretur
sit consideratio nostra quod passiones suas
suo modo dicendum est habere spiritus rationalis
Sicut et ratio seu voluntas appropriat
naturaliter ad appetitum sensitivum ordinem tamen.

Consideratio. xlii:

Passiones spūales magis attrēdēde sūt aīe ad deuotōnē vōrate q̄ sēuiales vt illas adipisci et p̄m eas affici mereat. Si em̄ deuotio est sicut est eleuatio mētis i deū p̄ piū et humilē affectū. vtiq̄ iā affect⁹ ille nō est intelligēd⁹ esse solū sensualis q̄ frequē nō est in nra p̄tate nec respicit iustū vt iustū est. nec est soli⁹ volūtatis insequentis cognitionē portōis inferioris ip̄i rōnis aspicientis fantasmata licet absq̄ fantasmate. qm̄ hoc nondū est p̄fectoz q̄ p̄ osuetudine exercitatos h̄nt sensus spūales insitos in apice portōis sup̄ioris ip̄i rōnis. q̄ portio legib⁹ eternis innitit i lumine pure intelligēte impmixte loco et tpi. Et qm̄ nōim grādis ē sepe penuria. q̄z nihilomin⁹ institutio libera est. Trāfferam⁹ deinceps nōia passionū aīaliū de quib⁹ p̄bī tractauerūt ad affectōes h̄mōi spūrituales quales h̄z aīma dū otemplās deū amat ip̄m vt totū amabile. occupiscit ip̄m vt totū desiderabile. fruit et quierat et delectat in eo vt in toto bono vtiq̄ iam adepto. Odit vero quicqd̄ ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe p̄t. Hinc illd̄ sibi vehemētissimū odiū ad peccā horroz et abominatio et fuga et detestatio si videant̄ instare. dolor aut acerbissim⁹ et inquietudo molestia si forā affuerint. Hinc p̄terea spes

ingens dū considerat magnificētissimā et munificentissimā dei liberalitatē repromittētē eterna. Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grādia p̄p̄ deū. zel⁹ q̄z diuini cultus et honoris. despacio at̄ in virib⁹ p̄p̄is. vel de virib⁹ p̄p̄is vt ex consideratōe tātoz discriminū et diuinoz iudicioz inscrutabiliū mer⁹ ingēs. Ecce habem⁹ in spū passionē vnde ciz p̄ncipales. Amore. concupiaz. delectatōez. odiū. fugā. tristitiā. sp̄e. despationē. audaciā metū. irā vel zelū. Et vt ad vnū dicam⁹ et dīaz p̄p̄ia assignem⁹ passionē aīales vt tales sūt versant̄ circa rōnez omodi vel incōmodi. spūrituales vō ad rōnez soli⁹ iusti vel iniusti respiciūt. **Consideratio. xliii.**

Passiones spūales h̄ntes originē ex consideratōe pura et lucida iudicioz dīnoz et bonos et reprobos habēde sūt iugit̄ apud deuotos tanq̄ centz aliqd̄ v̄ car do vel aris vel fido immobile inter volubiles alias q̄lescūq̄ v̄ nūcūq̄ surrexerint passiōes. puto q̄ passionē h̄mōi spūales habuerat q̄ dicit. Dñe aī te om̄e desiderū meuz Et rursus. Oculi mei sp̄ ad dñm. Pro cui⁹ intellectu placeat vti manu dūctōe grossa figurali. Cōstitua m⁹ nauē in medio mari. ordinem⁹ eā et armem⁹ tā hōib⁹ q̄ instrumētis om̄ib⁹ req̄sit. sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ portās velū expālū ad vētoz susceptōz. sit i sūmitate mali

De

rector navis ita collocatus q̄ pōt
quaquerſū ſurſū et deorſū. dextroz
ſū et ſiniſtrozſū aī et retro pſpicē
ſibi de omib⁹ ita vt neq; fluctuoſe
elationes maris neq; caligines ne
buloſe. neq; vndaz aſpicioes. neq;
extēſiones. neq; diſtēſiones veli p
varietate ventoz. neq; oꝛcuſus et
occuſus nautarum ſeu remigan
tium ſeu nauem regentium vale
at obſtare quo min⁹ inſpiciat oīa
que. vīdenda decreuerit talis re
ctor. et ſi ferať nūc hac nūc illac p
hāc nauē. ſi circūſonātes etiā vndi
q; varias mutatioes pōictas ppe
ti opellit. nihilomin⁹ libez h3 aſſi
due pſpectū ad mobilē celi plagā
qm̄ polū nōiam⁹. Detorquet inſup
oculos ſi et dum placuerit p omēz
circūquaq; in infimis regionē. Exi
ſtuma talē eſſe debē ſpm̄ in nauicla
corpiſ qualis tibi deſcꝑt⁹ ē rector
navis. Aſcendat ipe optet arcē ſeu
ſpeculaz ſynderiſis quā appellauit
myſtice ꝓꝓha montē dñi. paul⁹ ce
lū tertiu⁹. Jobes eſſe in ſpū. pſpici
at ex illa ſpecula tanq; ex ſūmitate
mali ſtabilē celi arem que de⁹ eſt. q̄
.i. manēs ſtabilis dat cūcta mouēi
Videbis q̄ ſpūs iſte poterit anno
tare ventos paſſionū variāz tāq;
ex. xij. ptib⁹ et plagis ducētū origi
nē a deo. a bono angelo. a malo.
a celo. ab innata oꝓlexiōe. ab acti
one qualitatū ꝓmaz. ab actiōe q̄li
tatū ſcōaz. ab imaginatiua vtute.
a ſpū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄ſitis
vel innatis. tanōē a varia oꝓinati

paſſionibus

one ſeu oꝑfiguratiōe cauſaz pōicta
rū ſup quib⁹ omib⁹ oꝑiderādū ali
q̄o exiſtimam⁹.

Conſid. xiiij.

P p ſingula Paſſiones ſpūales originari a
deo tā mediate q̄ immediate fatē
dū ē. Si omis ſapia a dño deo ē. q̄
ſapia dñi a ſapozē fm̄ nomē ſuū. Si
ꝓterea gꝛaz dona et virtutes inſū
di ſupnaturalit⁹ a dō nemo fidelis
ambigit. Si rursuz virt⁹ ſacramen
toꝝ attingit ſaltem miniſterialiter
in ſpm̄. Si deniq; multi ſūt tractus
dei amozēſi quales ozabat aīa ſcā
in Cāriel. Trahe me inquit poſt te
currem⁹ in odorē vngētoꝝ tuozū.
Et hec oīa atq; ſilia cū ſint paſſio
nes ipſi ſpūs vel cauſāt eas. Quid
ſupeſt niſi vt fateamur deū agere
paſſiones in ſpm̄ vſq; adeo vt iubi
let et exultet ſpūs i deo ſalutari ſuo
Ampli⁹ vero ſi naturā q̄nq; ſenſū
ſpūaliū pſpiciam⁹ q̄ ſuā hñt ſilitudi
nē ad ſenſus corpales inueniem⁹ q̄
de⁹ eſt ipſi auditui ſpūali armonia
ſonoriſſima. et ipſi viſui lux ſplendi
diſſima. et ipſi guſtui ſapoz dulciſſi
m⁹. et ipſi olfactui odor ſuauiſſim⁹.
et ipſi tactui amplexus iocūdiſſim⁹.
Porro ſemel locut⁹ eſt de⁹ p ſcꝑtu
rā ſuā ſacrā. q̄ q̄nq; et iō ipm̄ non
repetat ſp p ſingulos vt dicit Job
repetit tñ aꝓiēdo ſenſū vt intelli
gāt h. mōi ſcꝑture. repetit q̄z indu
cendo mentez virtute ex alto. repe
tit inclinando. inſpirando. allicien
do. illuminando. ſtabiliendo vt nō
ſolū intelligāt ſ; impleant et amēt

anime

puto sic affici. postulabat qui dixit
 Occupauit aia mea desiderare iusti
 ficatōes tuas i omni tpe. Cuius rōez
 vnā reddēs qz testimonia inqt me
 ditatio mea est. et consiliū meū iustifi
 cationes tue. bonū certe securū qz
 consiliū iustificatōes dñi quas sc̄ptu
 ra sacra tradit. qd̄ consiliū q̄ deserit
 volēs inniti pprie vel aliene prouē
 tie hūane. volēs p̄terea seq̄ deside
 ria cordis sui et ire in adiuuentōib⁹
 suis vt tandē fallat et fallat̄ inter
 tot varietates affectuū videlz oriē
 tiū necesse est. put infra docebit̄

Consideratio. xv:

Passiones spūales ab angelo
 dei bono frequenter immitti
 credendū est. Nolo quisqz expectet
 vt nūc p̄cedem⁹ studiose modis
 quib⁹ angelic⁹ spūs copulari pōt
 ad hūanū illustrādo ipm afficiēdo
 monēdo et docēdo. p̄scrutatōe q̄p
 pe cōfessio sit a doctozib⁹ scribētib⁹
 sup scdm. s. fatemur itaqz q̄ āgel⁹
 nō illabit̄ in spm̄ nrm̄ qm̄ hoc ipm
 soli⁹ dei p̄prium est q̄ ita spm̄ nrm̄ so
 lus p̄t dominantē possidē fortit̄ at
 qz suauit̄ vt sue motioni atqz viuifi
 catōi spūs nrm̄ obediat vltro. ⁊ sic
 vltro tñ vt nō habeat fas obniti.
 Et hūc ingressū dei dñatiū nōia
 m⁹ illapsū. Sūt nihilomin⁹ alij mo
 di q̄b⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spiritū
 nrm̄. Vn⁹ est p̄ applicationē imme
 diatam sue substātie et virtutis ad
 spm̄ nō qd̄ naturali ordine p̄ sta
 tu p̄ntis miserie. s̄ dispensatōe sup
 naturali sc̄a aut applicatōe tali cū

xi

angel⁹ sit substantia lumino s̄sima
 virtuosiss̄ma ac benignissim⁹. q̄s
 negauerit qn̄ alliciat̄ et quodāmo
 do trahat̄ spūs nrm̄ ab hūmōi lumi
 nosa et benigna et suauē olēti vtu
 te tanqz si ferrū trahat̄ a magnete
 vel appetit⁹ ab obiecto placidissi
 mo et conuenientissimo moueat̄. p̄ser
 tim si fuerit spūs nrm̄ pur⁹ cast⁹ inte
 ger et san⁹ sine discrasia febrili cor
 ruptionis vitiose sine interpositiōe
 sordidarū cogitatuū cū desiderijs
 turpib⁹ et feois. Porro sicut imagi
 nati sūt p̄bantes q̄ actōes celi cor
 porei p̄ omnē orbem stellaz atqz
 planetaz. et p̄ omnia zodiaci signa
 formāt corp⁹ hūanū. influūt qz et
 impmūt i ipm de catenatiōe quadā
 indissolubili. p̄portionabili similitu
 dine possum⁹ dicere q̄ ex dispensa
 tōe dei gratuita q̄libet celestis ge
 rarchia a sūmo vsqz deorsū p̄ oēs
 iuncturā spūalē influere hz in hūa
 nū spm̄ q̄libet angel⁹ suo mō medi
 ate vel immediate. sic seraphin in
 flammāt. cherubin illustrat. throni
 stabiliūt Et hoc fm̄ tres vires ani
 me affectiuā scz intellectiuā et exe
 cutiuā. et fm̄ tres eius portiones su
 p̄iorem inferiorē. et infimā sensua
 lem. vnde et appropatius p̄ma ge
 rarchia mouere dicit̄ portionez su
 p̄iorem anime que respicit p̄ma
 p̄incipia. sc̄da portione inferiorē
 que respicit cōclusiones generales.
 et tertia portionem sensualem que
 ad singularia magis dilabit̄ Quis
 q̄s p̄terea studiose recogitauit ea
 que tangere sup̄ficialiter intēdim⁹

De

de causis naturalib⁹ passionū aia/
liū p q̄s disponit vel indisponitur
spūs ad passiōes spūales. ai aduer
tat q̄ntū dñiū habeat bon⁹ āgel⁹
ad inducēdū saltē dispositiue hos
vel illos spūales affect⁹ disponen/
do vel immutādo sensus corpales
tā interiores q̄ exteriores q̄ sūt or
ganice potētie. et h⁹ modis varijs
et pene infinitis iuxta varietatē ap
plicationū multipliciū hui⁹ vel illi⁹
cause corpalis. vtz de his nō ē hic
dicendū p **Consid⁹ xvi.**

Passiones spūales pturbant⁹
crebro ab immissionib⁹ p an
gelos malos facti. Pōt q̄dez āgeli
mali q̄ tū dī puioētia pmisēit agē
filia multa ad āgelos bonos. tam
ob subtilitatē vigorē q̄ sbe sue q̄
ob pspicuitatē naturalis ingenij q̄
p̄p̄t expiētiāz diuturnitatē nūc in
naturalib⁹ actōib⁹ sursū et deorsū
in celo et in terra nūc in opatiōib⁹
miraculosis āgeloz et oim spiritūū
btōz. q̄ uis errēt frequēt. excecāt
eos malicia amēs. supbia furēs sū
ne lege et ordine liuoz insaniēs. ex
cecat eos iustū dei iudiciū illudēs
eis et puerissios eoz conat⁹ aduē
sus electos suos ouerrat in vsū sue
bonitat. Trāffigurat se āgelus sa
thane in āgelū lucis sic tradit apls
Qd fieri sic vno mō p̄t intelligi vt
ipe mal⁹ āgel⁹ celet innatā maliciā
et horrificos affect⁹ suos fingēdo
se placidū. pulcrū. et benignūz ad
exēplar āgeloz bonoz. imitādo p
tēa doctrinas et obseruatōes eozū

passionibus

de btōz āgeloz i amore castitat.
et virtutū. Tā vt seducat facili⁹ q̄ ve
nerent et colant sic de⁹. nā p̄p̄t qd
aliud inuenim⁹. vel inuenim⁹ in sup
stitōib⁹ magicis siēi thurificatiōes
et orōes deuotas et ieiunia. Petit
q̄z fieri ministēia p pueros innocē
tes nisi vt efficaci⁹ fallat et colat
sic de⁹. Deniqz quātas habeāt effi
cacias ad immutationē corpis a/
ctiōes iste malignoz spiritūū scri
ptura sacra docet de magis Pha
raonis et alibi Et ratō certa dedu
cit p̄concesso qd demones aliq̄ sint
aduersus q̄s nobis est colluctatio
sic tradit apls. Et id ipm et sancti
p̄res multis sup numez argumen
tis exp̄ti sūt.

Consid⁹ xvij.

Passiones spūales immittunt⁹
a celo mediate tñ et solūmō
dispositiue. Sicut a q̄litatib⁹ scdis
osequētib⁹ celestes influx⁹ et p̄ma
rū q̄litatū actōes. Lōgi⁹ est hic ser
mo de traditiōe astrologoz q̄ ad
actōes celestes i corp⁹ hūanū ēz va
rietas signoz et planetaz et aspe/
ctū vt qd saturn⁹ induc⁹ ad tristitiā
Jupit⁹ ad letitiā mars ad iraz. sol
ad audaciā. ven⁹ ad occupiāz. et ita
de reliq̄s. Inde venit distinctio illa qd
plāetaz ali⁹ ē beniuol⁹. ali⁹ malino
l⁹ q̄uis h⁹ n̄ sit accipiēdū d malicia
q̄ sit innata plāetis. Inducit em̄ qn
tū de se est ad bonū. h⁹ in hōib⁹ ab/
usus est qd bone nature inclinātiōes
deducūt in malū. potuerat etiā re
memorari quo pacto celestes in/
fluxus varias imprimūt et miras

anime

tā in lapidib' q̄ in herb'is et metal
lis proprietates sicut in magnete p̄spi
cue cernim'. Sicut p̄terea dicūt rez
hmōi curiosi q̄ lapis aliq̄s porta
r' vel inspect' dat audaciā. ali' lecti
tiā. ali' amorē. hec at oia q̄tū h̄nt
vitalis nihil aliud p̄bāt q̄ oīoēa
tōez n̄fāz. qm̄ acceptōs hmōi sūt
nō immediate i spm̄ rationalē s̄ in
corp' ad cui' alterationē h̄ac vel
illā nō p̄p̄ inclināt spūs ad hunc
effectū spūalē vel ad illū in se pou
cēdū. q̄admodū mēozat Helize'
euocasse psaltē dū p̄phetie spm̄ i se
vellet excitāe. Q̄ at demōes dicūt
p̄ aliq̄s hmōi vtutes alluci vel eijci
v' opelli altēi' ē spectatōis. Vocāt
at aliq̄ vtutes hmōi vtutes occul
tas sicut Auicē. Alij vtutes a to
ta specie vel que insequūtur formā
specificā rei sicut natura specifica
caliditatis est calefcere. ita natura
specifica magnetis est sic mouē fer
rū. natura specifica strutionis di
gerere ferrū. Et ita de reliquis effe
ctib' quos nō dicūt fieri ex cursu
vel actiōne qualitātū p̄marū. v' ex
cōbinatōne eaz seu cōfiguratione
quēadmodū fuit intentio quozun
daz ad hec p̄ncipia generalia q̄les
cūq̄ effed' inferiores reducē q̄ vel
nō p̄nt v' difficillime p̄nt i assigna
tiōe tot varietatū in effectib' semet
euoluere. Inueniem' p̄terea q̄soaz
p̄hoz opīatos esse sicut ex articu
lis parisiē. cōdemnatis palā elici
tur q̄ celestes intelligentie que ani
mant celū s̄m eos taliter agebant

xlif

in spm̄ qualicē celū agit in corp'. ita
vt spūs se haberet solū passiue ad
omnē suā cognitionē vel affectōnē
et nil agebat sed agebat tanq̄ si
obiectū lucidū agat imaginē sui in
speculū obiectū. vel tanq̄ pictor a
scriptor si agat in tabulā. put etiā
Boeti' in suo de consolatione me
tro vno commemorat. Dixerunt rur
sus aliqui q̄ hec actiō intelligētia/
rū sit libere in spm̄ nūc ad hoc cog
noscendū nūc ad illud. Alij natura
li necessitate id fieri ostendebāt po
nebāt tñ q̄ dispositiō spūs prout
abstrahit magis aut min' a carna
lib' vinculis. et carcē ceco corpis.
inuat plurimū vel impedit radio/
sos hos influxus. Sic saluāt magi
cā naturalē. sic p̄phetiā illumina
tiōnē. et ita de plurimis. Sic imagi
nati sūt **Auicē. Algazel. Alkind'**. et
nōnulli xpianoz doctoz ponētes
aiāz illustrati quaquerū. et hoc po
suerūt aliq̄ fieri p̄ liberā ouersionē
spūs s̄m duplicē faciē suā. nunc ad
supiora nūc ad inferiora. **Aristot.**
vero nullaz posuit nisi ab infimis
fieri cognitionē vel affectōnē origi
nati' et immediate. quē insecuti sūt
cōmunes doctores catholici dū lo
quūt de statu nature destitute nec
eleuate p̄ rapt' aut illustratōes mi
raculosas sicut dicit petr' q̄ nō hu
mana volūtate allata est aliq̄n p/
phetia. Rapt' at vel extasis apud
deuotos tūc ideo dicūt fieri dū illu
strat spūs immediate de sursum. q̄a
p̄ter naturalē cursū vite p̄nt hoc
Cuenie

De

Consideratio. xviij.

Passiones spūales iuuant plu-
rimū vel impediunt ab inna-
ta plexione corpali. Auctorisauit
Plato qd a se insequūt corpa nō qd
de naturali necessitate si ad spiritū
liberum fiat aspectus sed quadam
inclinatione put corp' ipm sumini-
strat anime tanq' instrumentū. Cō-
stat em qd ad instrumentoz varie-
tatē surgit in opatōib' facilitas
maior v' difficultas. Videm' itaqz
circa mechāicas artes qd faber ali-
ter opat' cū instrumēto quadrato.
aliē cū acuto. aliē cū hebeti. Sic et
scriptor vel pictor. Sic erit suo mō
de varia plexione mēbroz et de
his qd membris ipis subseruiunt vt
sūt spūs corporei taz radicales qz
fluentes vt est p'erea sanguis qui
est cōis materia tam mēbroz qz
hmōi spiritū. Circa qd oportz
attendē iuxta traditionē medicorū
qd sanguis subtilis et clar' in substā-
tia. tpat' vero in qualitatib' dispo-
nit ad gaudiū maius vel min' fm
quātitatē talis sanguinis qui gene-
rat spūs splendidos atqz rpatos.
Sanguis at clar' et subtilis et cali-
dus a dominio (qualis est sāguis
corpoz in qbus color rube' dñat')
disponit ad velocissimā iram cū sit
velocis inflāmatōis et mot'. h' ira
hec modicū est durabilis cū omne
subtile et tenue celerit' resoluat'. Si
vero sanguis fuerit subtilis et clar'
sed frigid' qualis est in corpib' in
qb' aquositas naturalis fleumatis

passionibus

dñat' inclināt ad timorē et pusilla/
nimitatē qd a qbusdā vocat' cordis
debilitas. Et hoc est qd spūs a tali
sanguine generat' est modic' frigi-
ditate impediēte suā generationē.
Est etiā grauis et pax inflāmabil'
p' frigiditatez et hūiditatē. ideo
supest vt sit inept' calefacē cor et
ab exteriori mouēi. p'tea neqz ad
irā neqz ad gaudiū neqz ad auda-
ciā p't inclinare. Sanguis at gros-
sus et calid' si fuerit niger aut tene-
brosus et inequalis grossiciei qd tur-
bid' appellat' qualis ē sanguis cor-
poz in qb' color appropinquans
fini adustionis dñat' disponit ad
tristitiā p't tenebrositate spiritū.
et ad irā p't caliditate ipoz. Dis-
ponit insup ad p'tinaciā vel fixam
irā p't eoz spissitudinē vel grossi-
ciē. Delet em tarde nimis. forma
eis impōssa et a corpe tarde dissol-
uit'. Si dō sāguis fuerit grossus et
calid' nō tñ turbid' qlis inuenit in
corpib' hñtib' cor tpatum et epar
nōbilit' calidū atqz siccū h' longe
ampli' siccū et vtētib' dicta medio-
cri vel i corpib' tpatis qz sāguis
forti exēcitio calefacit' et inspissat'
nō dñ cepit aduri et denigri nō dis-
ponit ad tristitiā h' ad cōstātē auda-
ciā quā qdā vocat' fortitudinē cor-
dis. disponit qz ad mediocrē irāz
qd letitia frāgit eam cū ad eā sine
magl. pni qz ad tristitiā. Sz si ex ve-
hemētissimis caus' ira fortl. exciteē
i talib' tarde sedat' p't grossitiē seu
spissitudinez p'cedoz. Sanguis aut
grossus et frigidus non tamē cur-

hous qualis est in corpib' hñtib' cor tēpatū 7 epar siccus et frigidus tpatō sed magis siccū q̄ frigidū et vtētib' diēta: generatiua de se mediocris sanguinis. reddit hominem mediocrē in omnib' accidentib' animi vt nō magis sit pñ' ad hoc q̄ ad illud Sed in tā/ tū differt ab his quoz sanguis ē tpat' q̄niā ex dispositiōe sui sāguinis est solidus siue cōstās in inchoatis ppter grossiciē spiritūū suorū. Si vero sanguis sit grossus et frigidus 7 turbid' sicut in habētibus epar eq̄liter frigidū 7 siccū tēperato. vel ampli' frigidū et vtētib' his que generāt hmōi sāguinem disponit ad celerē 7 pmanētē tristitiā 7 ad lentam vel tardā irā. Sz si excite' ira ex forti causa nimū pseuerat. 7 inclinat ad odiū vel ad rancorem Fortitudo tñ ire istoz minor est q̄ in hñtib' grossum et turbidū atqz calidū sanguinem Sed maior q̄ in habētibus ipm subtilēz. ppter qd naturaliter odiū inueterat in istis Ecce q̄ fm ista et similia sumūt medici signa pplexionū. et attribuūt alias cōditiōes sāguineis. alias colericis alias flegmaticis. alias melancolicis.

Consi xix.

Passiones spūales solēt immutari. mediate tñ et dispositiue p actionē q̄litatū pmarū Subseqtur hec cōsideratio ad declaratiōē pcedētis Nā varia dispositiō sanguinis atqz spiritūū causat. pncipaliē a multiplici

actiōe q̄litatū pmarū Sumam' at p manu ductiua declaratiōe pot' dōz exēplū qd in ebrijs quotidie cōspicim' Constat enim aliquos priusqz vino se repleuerint temperatos esse 7 sedatos in affectiōib' qui post vinum abundanter sumptum. trahuntur/ hi ad iram vehementē. hi ad tristitiā melācolicā. hi ad leticiā effusā. hi ad spem. hi ad timorē. hi ad audaciā. hi ad odiū et indignationē. hi ad benignitatē et amicitia Cur autē sit hec tanta varietas nimirū qz variat' accidētalis dispositiō sanguinis 7 humorū atqz spiritūū ex actione vini et q̄litatū suaz Quo circa facile est ppendē q̄ntū opet' hec vel illa cōplexiō fixa qdāmō et pmanens si in accidētali 7 trāseūte dispositiōne corporis. dissimilis tanqz subita. 7 potēs opatio subsequatur. adeo qdē vt si videris ebriū pus sobriū. fere dicē possis. hic vtiqz nō est ille Deniqz q̄ntū pfit in morali negocio cognoscere tales passio/ nuz origines tā apud se qz apud alios vel corrigendos vel docendos nō operosū ē aduertē. cū nō eadē videant' ebrijs 7 sobrijs fm pñm. aliterqz pinde sint ad deuotionē 7 virtutē inducēdi sic vel sic affectari Quod. vtiqz vidit sapiēs mulier abigail que nabal non nisi p' vinū digestū amonuit hoc in super lucidissime tradidit. optim' moralis artifex gregorius in suo pastoralī

Consi xx.

f. .i.

De

Passiones omnes per imaginatiuā virtutē. solite sē vel intendi notabiliter vltimui Et hic inferem' de reliquis originib' ipaz passionū Itaqz qn tā vim habeat virt' imaginatiua tradūt phantes et medici p expiētie libz edocti Dicūt enīz ipsā habē virtutē regitiuā et immutabilitatē toti' corporis Quod vt facilius innotescat supponam' primo cum pho qd spēs seu forma rei vel eius fantasma seu imago hz vim alterādi pporcionabilē vel agēdi sic hz res cui' ē imago. qd admodū species ignis hz vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidādi Non tñ in eqli gradu ad rē ipam Supponam' pterea qd spūs animal' delatiuus est formaz seu spēz. sic aer recipit spēs coloris vlt alioz sensibiliū Et he spēs licz nō sint sēsbiles in aere. faciūt tñ sēsbiles impressiones i corporib' dispositis sicut spēs coloris causāt imaginē i speculo Sic imaginatō turpis figure recipit in spiritib' et deferē et facit in semine deciso tpe tal' imaginatiōnis nōbilē effectū turpitudis sic imaginatio ethiopis assilationem inducit ad ethiopē Hec at delatō forme imāinate pōt fieri dupliciter Uno mō qd ipamet fōr moueat et deferat ad motū sui subiecti. sic si sal liqfiat in aq deferē et expāditur p aquā Alio mō fit hec diffusio p radiatōez ipi' forme imaginatē q hz vim sui ipi' diffusiuā et causatiōez aliaz spēz ex se ipa sic

passionibus

lux causat lumē qd causatū pōt producere aliud lumen Supponamus insup qd delatio taliū formaz per spirit' potest puenire vsqz ad sensus exteriores. quo casu fiet in sensib' exteriorib' talis. sensatio suo mō qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueret. Hāc causā redūt aliq cur dormientes exercent opera vigilantiz Cur etiam maniaci et aliqui melācolici credunt ea videre vel sentire extrinsecus q non nisi intrinsec' certum est fieri Hinc euenit vt duz hō est in tenebris et timet/ putat se qnqz videre imagines terribiles. vel audire sonos horrendos. quēadmodū melācolici etiaz in pleno die et locis lucidis patiunt tñā pōt tēbrozitatē spiritūū qd horret quāmodo ipa anima vel virt' imaginatiua Et hinc sp tristes incedūt qz causam tristitiē sue secū ferūt Hec ē ratio cur aliqui timēt nō timēda Cur in suspitiōes mirabiles et falsissimas cadūt. ita vt credāt se aliqū queri ad mortē vlt ad incarcerationē vlt spoliatiōē et inde fugiūt nemine psequēte trepidātes timore vbi nō est timor Cognoui talez tpe meo qui ingeniosissim' erat et peritus valde in medicina qui tandē fugit in nemoza occulta nec vltra cōparuit Sic aliquis estimabat se gallū et more galli cantabat Alius murilegū et sub ledīs mures quebat. alius imaginās se habē cornua in fronte verecū dabat qtiens cunqz videbat se inspicere et frontē

tegebat Ali⁹ imaginās se notari
de infectiōe lepre vel de morbo ca
duco oēs fugiebat ⁊ trepidabat
asped⁹ ⁊ p⁹mones Ali⁹ imaginās
se h⁹re pedes ferreos calcabat va
lidissime sup⁹ trā Ali⁹ ābulare nō
audebat. fantasiās pedes suos eē
vitreos Sic saluāt expositores ali
qui quō nabugodonosor omede
bat fenū sic bos. et cū feris habi
tabat. q⁹ se bouē eē fantasiabatur
Sic asserūt medici q⁹ imaginatio
facit casū et mortē inducit Et hāc
virtutē vsq⁹ ad hoc eleuare volue
rūt aliq⁹. vt p⁹ eā mirabiles imp⁹si
ones fierēt in elemētis ⁊ in reb⁹ ex
trinsecis. vt q⁹ ad imaginatiōez a/
licui⁹. sic refert auicēna cadat ca/
mel⁹ Talia sūt innumerabilia Nā
infinite sūt spēs hmōi fantasiarū
vel melancoliāz p⁹m traditionem
medicorū. q⁹s Oraci⁹ furores ap
pellat vel insanias. deducēs ex B
oēs homīnes in aliq⁹ stultos esse.
Mille puellaz inquit pueroz mil
le furores Et in ecclesiastico dicit⁹ q⁹
stultoz infini⁹ est numer⁹ Hec
autē cōsideratio docet q⁹ saluber
rīmū est assuefieri vt anim⁹ n⁹ a fā
tasmatis q⁹ntū possibile ē fieri se
denudet ⁊ auerrat in exercitatiōe
sua Qd⁹ qualiē fieri habeat. teti
gim⁹ alibi in tractatulo de p⁹ctica
theologie mystice. cōsideratiōe vlti
ma Rursus apparet q⁹ piculosuz
sit homīni dimittere se nimis labi et
p⁹fūdari in imagīnes vel fāstias
p⁹sertim viciōsas ⁊ circa pittura. sp
q⁹ labētia. vt sē bñficia. honores ⁊

diuitie Naz cū generent habitus
ex actibus frequētatis. et habitus
causent. naturalit⁹ fit vt pondē sue
inclinatiōis. sic immutēt imaginati
uā virtutē. et ex cōsequēti totū ho
minē q⁹ necessitate q⁹oaz trahit hō
velut brutū. vt quēadmodū fit in
illis quos p⁹bs bestiales appellat
Sic utiq⁹ verū est. q⁹ oīs imagina
tio p⁹fūdara h⁹z suā insaniā v⁹ ebri
tatē ⁊ quasi demoniacā passiōē
sicut dicit Origenes Ledit quoq⁹
notabilē seu puerit⁹ tōliē iudiciū
rōnis. patz in philocaptis. patet i
ambiciōsis. in auaris. in inuidiōis. in
impatiētib⁹. in q⁹b⁹ verificat illō p
uerbiūz furoz fit lesa sepi⁹ patien
tia Ita demūz puenit vt dimisso
vocatiōe casu quo venire ⁊ intro
ire in domū dei nccē est. q⁹ nemo si
bi assumit hūc honorē s⁹ qui voca
tur a deo sic aaron. alij p⁹ nomina
tiū casū. alij g⁹m. alij p⁹ accusatū.
alij p⁹ ablatiū cōtemperati passiōi
bus q⁹rāt ascēdē Adā⁹ ad hec
cursū multiformē flexū et reflexū
quē hnt in potētis cōgnitiuis ipse
imagines vel fāstasmata vel spēs
ad inuicē ⁊ cū habitib⁹ et passiōi
bus inde sequētib⁹ in potētis af
fectiuis. ita vt nō sit dubiū q⁹n mi
rabiliōz varietas inde resulet q⁹
sufficēt causāē simplex aliq⁹ imago
tal. vel fantasma v⁹ passio sequēs
Q⁹ si fuerit concursus ordinat⁹ vt
in virtuosus nemo dubitauerit q⁹n
oriatur inde suauissima et mirabi
lis armonia veluti citharedozū
multozū citharisantiūz in citha/
f. z

De

passionibus

ris suis quam ipsa inhabitatrix sapientia delectat audire. Alioquin resultat horrenda prozsus et amarissima tumultuatio tanquam maris refragentis in se et ad cautes fluctus suos. Puto non ob aliud dixisse prophetam cor impij tanquam mare feruens. Denique sic diximus de imaginatiua virtute ita porciōabiliter suo modo traducere possumus ad potestias superiores non organisatas quod sunt ratio et spiritus quousque ad actum istarum potestiarum non sequatur de per se corporis immutatio. quemadmodum virtus imaginatiua mutat illud. fit tamen ut aduata vehemens ipsa ratio rapiat ad se quodammodo potestiam imaginatiuam et ab actu suo suspendat eam. Sicut ipse spiritus similiter aduatur rapit ad se rationem et imaginationem ut nesciat qui homini est. an in corpore vel extra corpus ea quod videt intelligat. Rursus fit aliquando redūctio superiorum harum potestiarum in inferiores quodammodo beatitudo anime redūctabit in corpus et dotabit illud.

Consequenter.

Passiones triplices spirituales et rationales et animales redūctunt in virtuosos psalterium decacorduz cum cithico in cithara. Spiritus enim si quodam appropriatione loquimur psallit. ratio cantat. sensus citharisat. Videamus in primis de psalterio mystico. quod ad exemplar cordis sicut et citharā ars ipsa fabricauit. Nominem ergo corpus seu lignum nostri psalterij vim affectiuam su-

periorē. in qua tot corde sonabiles extense sunt quot sunt veritatis assertiones ut quod deus pater noster est quod deus in celis est. quod deus est iudex iustus et ita de reliquis quasi digito aliquo studiose meditationis. Sed ne quid nimis spiritus habet plectrum discretionis. quo tendit et remittit cordas sententiose veritatis. Rursus corde tales debito modo ramine tense et percusse. reddunt sonos varios secundum varietatem passionum. ita ut amor qui est generalis et radicalis passio stabiliatur protenore. Porro decem relique passionnes efficiunt decem sonos alios principales de sonis enim lateralsibus et appendicis non est numerus sicut nec de huiusmodi passionibus. Constituam si placet pro manu ductione exemplari. psalterium aliquod decem cordarum et decem orationis dominice sententiarum. sic ex decem preceptis iuxta imaginationem Augustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat. Primam cordam sumimus ex hoc nomine patris. et hec appellatur paternalis adoptio. secundam in hoc nomine nostri. quod appellatur fraternalis associatio. habemus terciam cum dicimus in celis. hec est dei exaltatio. habemus alias septem iuxta septem petitiones. que sunt diuini nominis sanctificatio. sanctificet nomen tuum. dei dominatio. Domine ueniat regnum tuum. Volūtati diuine et humane unitio. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. propria defectio. panem nostrum quotidianum

anfine.

da nobis hodie. debitoz multiplicatio Et dimitte nobis debita nra Tentationū iuasio Et ne nos inducas in tentationē Mali eterni notatio Sed libera nos a malo Percute cordā pma digito studio se et attēte meditatiois. illa reddet sonitū amoris dei Percute cordā scdam illa reddet sonum amoris primi Percute cordā etiā illa reddet sonū cōstātis audacie Percute cordā quartā illa reddet sonuz zelū ire in pphantes dei nomē Percute cordā qntaz. illa reddet sonū spai sē Porro corda seī dū tāgūt sonat dilectionē atqz letitiā Corda septima. desiderii et psecutionē. octaua dolorē et odii. nona fugā et horrore. decia timorē et d suis viribz fidetibz despationē Potuerāt hec latiori sermone deduci oñdō q etia corda pma q est pñalis ad optio si tangať sapientē digito sē meditatiois apte reddit sonū quēlibz virtuose et spīritual affectiois Sic rur in alia qlibz qquis nō eq facilitate reperi es vt sit son⁹ tu⁹ multiplicat⁹ sup numerū Ex qua resonantia fit q cadūt et recedūt maligni spūs viciōz tanqz cithariste dauid. desināt neqm spūs exagitare saul. ita vt cuilibz decē sonoz pncipaliuz possit aptari vna ex transgressioibus decē pceptoz Addam⁹ ad hec q dū meditatio nra ferē sup hmōi cordas sentētiōse veritatis et ad reddēdū sonoritatē religio se affectiois seu passiois fit b ali

elo

qñ p rōnes sūptas eternas et ex pñis sapiētie pncipijs et tūc reddi son⁹ in psalterio tanqz de supnis fit b aliqñ p rōnes sumptas ex affectibz et sensualibz expiētis et ita resultat son⁹ in cithara tāqz ex infimis fit b aliqñ p rōes sūptas ex deductōe oclusionū p pncipia pma vel p rōcinatōne ab effectibz ad causas suas sūptas. et ita reddi cāticū iocūdū velut in gutture et faucibz rōis Sic psallim⁹ spū et mēte cātam⁹ in cordibz nostris cātica dñi Sic citharisamus mortificatis qdāmō et p disciplinā desiccatis. alioqn nō esset psalteriū iocūdum absqz hac cithara Sic optabat psallē. canē et citharisare q dicebat Exurge psalteriuz et cithara. exurgā diluculo Sed quid pcor ē. exurgē diluculo. puto q est ad pmos grē cōtemplatione radios splēdentes p anime regione pñ erūpē. et velut ex sentētia dicere. bonū est confiteri domino et psallere nomini tuo altissime. mysticis modis dictis Ad annūciandū mane pspitatis misericordiā tuam et veritatē tuam p noctem aduersitatis In decacordo psalterio cū cātico in cithara

Consi. xxi. et vltima

Passionales sermones assumi pñt vt inducātur homines ad virtutem. veritate tñ et discretioe sp observata Laudat Arist. i rhetoricis illa iudicia apud q phibent dici pmones pas

De

fionalesz vbi veritas nuda pponi
iubeat Recte id qdē. si nlla ex pte in
dex q̄rere aliud de diuerſi a trami
te recto iustitie. Quēadmodū si nul
los vnq̄ fieri otingeret palogis
mos ars de sophisticis et elencis
frustra esset Sed cum p̄suasiones
passionales q̄tīdie fieri cernimus
aduersi v̄ritatē. tā p nos ip̄os (in
q̄b⁹ habitāt h̄mōi passiōes ex cor
ruptela p̄ci) q̄ p̄ alios. quis pro
hibuēit sic arguit augustin⁹ q̄rto
de doctrina ch̄risti. q̄s inq̄. phibu
erit eloquētiā seu p̄suasiōē r̄heto
ricā induci licē p̄ defensiōē verita
tis. p̄ sua in cordib⁹ h̄māis plā
tatiōē vt libent et obediēti audia
tur veritas aduers⁹ palliatā et fu
catā falsitatē. Ad idē in cōsidera
tiōē q̄ veritas tñz discretio semp
obseruet Male enim p̄ veritate cer
taret falsitas qm̄ nō sūt faciēda
mala vt bō euēniāt Sicut nec asse
rēda falsa sūt vt veritas cōfirmet
Proinde si mouē quesieris aliquē
p̄ sermones passionales nō obser
uata discretiōē. nihilo minus ma
gis effeceris. q̄ si equū velocez sti
mules ad currendum sine freno.
Sicut enim discretio sine passiō ali
iacet. sic affectio sine discretiōē p̄ci
pitat Qua in re placet attēdē q̄s
industrias obseruat discretio Dis
cretio p̄mittit sepe passiōes aliq̄s
vicioſas succrescē dum plātandis
xtutib⁹ curā impēdit Docet q̄ppe
eā pabola euāgelica de non extir
pādis p̄ omni tpe zizan̄s. ne sil
eradicet et triticū Raro enim vel

passionibus

nūq̄ germinat in nobis triticum
virtutis sine zizan̄s et paleis ali
cui⁹ vanitatis. p̄sertim cū p̄mū ne
cesse sit eē illud qd aiale ē p̄ aplm
deinde illd qd spūale. Viderint er
go q̄s indiscrete se habeāt erudito
res puerorū vel aliorū aialiū hoim
q̄ parū differēt in morib⁹ a pueris
si p̄tin⁹ eos q̄sierint exuē ab omni
passiōē vicioſa/eos velut ad spūa
lem senectutē subito p̄uehē cōtēde
rint Si demū sine ordine et tpe ze
lus eorū. nō fm̄ sciētā implacabili
feruore imo furore passiōē omne
p̄seq̄ molitur Ampli⁹ vero p̄mit
tit discretio passiōes aliq̄s ger
minare vel crescē nō qz placeant
aut pulcre sint s̄ ne deteriores in
ualeſcant passiōes. sic retūdi clau
uus clauo et dolor ē medicina do
loris Sic enī respect⁹ humane lau
dis vel timor infamie vincit aliq̄
turpiores adulteriorū et stuprorū et
rapinarū aut aliorū h̄mōi flagitio
rū opatōnes Sic tolerabili⁹ ē p̄
mittē diuisionē odiosaz fieri inē q̄s
dā p̄sonas q̄s impudico se amore
omaculent. Sic ad felicem respu
blice ministratiōē inducūtur ip̄i
p̄ncipes aliq̄s p̄ fame repromissio
nē Sic ad lras agnoscēdas pro
dest pueris emulatio qdā (licet vi
ciosa) vt socios exuperēt. Rursus
discretio sic p̄mittit passiōes aliq̄s
vitupabiles sic aliquas laudabi
les p̄sertim feruidas et sublimes
q̄nq̄ cessat inducē. si in deterioze
exitū eas versū iri cognouerit. vt
puta si parere sibi si frenū suū pa

anime.

ti postea recusat: Non enim p̄s-
tia tātūmodo spectare satis habz
discretio si rerū exit? prudentē ip̄a
meritur. Nihil quidē sublimi? sed
nihil piculosi? et tentationib? ma-
gis expositū q̄z ambulare per viā
affectiōis amoroze dū vehemētiā
in se habet. sic amor vti .3. d. t. ve-
hemētissima est passionū. Postre-
mo placet ip̄i discretioni. sobria
mens et modesta si tñ sollicita est
ambulare cū deo suo per viā mā-
datoꝝ suoꝝ. et b. viā regia a p̄ri-
bus trita tanq̄z si iumētū sit apud
deū. tanq̄z p̄tea sit asina quā agi-
tat iesus in hirlm. Pl? inq̄z placet
talīs q̄dam rudis mens et arida
terra sine aqua q̄z si reiecto freno
discretionis quereretur ductu p̄prio
rū affectuū in mirabilib? super se
per p̄rupta mōtiū cōtēplationis.
per alta et sublimis sapiētie. p de
sideria flāmantia quib? accendit
felicitē quidē si discretiōi sp̄ inhese-
rit saluare se in monte? illic despe-
ctis imis iubilare deo in decacor-
do psalterio cū cātico i cithara. et
cū p̄pheta abacuc dicē ex sentētia
super excelsa mea deducet me vi-
ctoꝝ in psalmis canētem

Explicit tractatus no-

tabilis de passionibus anime edi-
tus a magro Johē Gerson Anno
M cccc ix tunc cācellario ecclie pa-
risien

elvi

Incipiūt capitula hui?

opusculi de mōte cōtēplatiōis

Quā q̄re de materia tam
alta d̄scribit gallice poti?
q̄z latine? simplicib? et illit-
teratis poti? q̄z doctoꝝ?

ij **L**itteratura et magna sciētia
nō ē oīo cōtēplatiōis necessaria

iii **D**e duob? hominū generib?
et q̄ habiliores sūt ad cōtēplonez

iiii **D**e duobus modis contem-
plationis. vno in scientia. alio
in affectu.

v **D**e magna differētia int̄ sapi-
entiam et scientiā

vi **Q** nullus debeat dici sapiēs
nisi sit bou?

vii **Q**uō simplices et ideote pos-
sūt puenire ad sapiētiam p ex-
emplū a fili

viii **Q**ue sūt opa per q̄ deus p
fecti? cognoscat

ix **C**ōtinuatio brevis seu epilo-
gus p̄oitoꝝ

x **Q** amor dei p̄ncipiū est et fi-
nis vite cōtēplatiue

xi **Q** amor mundi p̄mo est re-
mouēdus

xii **Q**ualis sit pena in dimitten-
do amorem mūdi

xiii **Q**uō aliquis possit amittē
amorem mūdi per exemplū oīdī

xiiii **Q** legē et audire scōꝝ aut
sanctaz vitas profit ad contē-
plationem

xv **D**e angelorum suffragiis et
aduersitatib? atq̄ generib? ali